EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 4.11.2021
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie ve Smíšeném výboru EHP ke změně protokolu 32 k Dohodě o EHP o finančních postupech pro provádění článku 82

(Text s významem pro EHP)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie ve Smíšeném výboru EHP ke změně protokolu 32 k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Evropským hospodářským prostorem (dále jen „Dohoda o EHP“) o finančních postupech pro provádění článku 82 Dohody o EHP. Mění pravidla pro účast států ESVO EHP (Norsko, Island a Lichtenštejnsko) na programech Unie s cílem zohlednit specifika víceletého finančního rámce na období 2021–2027, pokud jde o dopad vystoupení Spojeného království z Evropské unie na finanční příspěvek států ESVO EHP do rozpočtu EU.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Dohoda o EHP

Cílem Dohody o EHP je podpořit trvalé a vyvážené posilování hospodářských a obchodních vztahů mezi Evropskou unií, Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem za rovných podmínek hospodářské soutěže a dodržování stejných pravidel za účelem vytvoření stejnorodého Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“). Dohoda o EHP zaručuje jednotlivcům i hospodářským subjektům v EHP stejná práva a povinnosti na vnitřním trhu. Stanoví začlenění právních předpisů EU týkajících se čtyř svobod – volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu – ve všech 30 státech EHP. Dohoda o EHP se kromě toho vztahuje na spolupráci v dalších důležitých oblastech, jako je výzkum a vývoj, vzdělávání, sociální politika, životní prostředí, ochrana spotřebitele, cestovní ruch a kultura, které jsou společně označovány jako „vedlejší a horizontální“ politiky.

Článek 82 Dohody o EHP stanoví pravidla, která by se měla vztahovat na finanční účast států ESVO EHP, pokud se účastní programů Unie. Protokol 32 k Dohodě o EHP dále stanoví pravidla, která by se měla použít, pokud jde o finanční postupy pro provádění článku 82.

2.2. Smíšený výbor EHP

Smíšený výbor EHP je zřízen článkem 92 Dohody o EHP. Smíšený výbor EHP se skládá ze zástupců smluvních stran a může přijímat rozhodnutí na základě dohody mezi Unií na jedné straně a jednotně vystupujícími státy ESVO EHP na straně druhé.

Úkolem smíšeného výboru je zajistit účinné provádění a fungování dohody. Za tímto účelem zajišťuje výměnu názorů a informací a přijímá rozhodnutí v případech stanovených v Dohodě o EHP a souvisejících s jejími protokoly. Za tímto účelem může být protokol 32 na základě článku 98 dohody změněn rozhodnutím Smíšeného výboru EHP v souladu s čl. 93 odst. 2 a články 99, 100, 102 a 103 Dohody o EHP.

Aby byla zajištěna právní jistota a jednotnost v rámci EHP, měl by Smíšený výbor EHP přijmout rozhodnutí o změnách příloh a protokolů s cílem zohlednit vývoj právních předpisů Unie. Tyto změny by měly být použity současně se změnami zavedenými v právních předpisech Unie a s náležitým ohledem na vnitřní postupy smluvních stran.

2.3. Zamýšlený akt Smíšeného výboru EHP

Smíšený výbor EHP má přijmout změny protokolu 32 k Dohodě o EHP (dále jen „zamýšlený akt“).

Účelem zamýšleného aktu je stanovit podrobné podmínky účasti států ESVO EHP na programech EU s cílem zahrnout nezbytné změny, které vyplývají z přijetí nového víceletého finančního rámce, a rozpočtové důsledky vystoupení Spojeného království z Unie.

Cílem zamýšleného aktu je doplnit do protokolu 32 k Dohodě o EHP pět nových odstavců:

Článek 1 se doplní tak, aby zahrnoval tato ustanovení:

- ustanovení o finanční účasti států ESVO EHP, pokud jde o prostředky zapsané do rozpočtu EU pro platby na položky na dokončení po vystoupení Spojeného království z Unie. Položky na dokončení zahrnují výhradně platby na závazky podepsané v rámci VFR na období 2014–2020, u kterých bude Spojené království nadále hradit svůj podíl až do uhrazení všech závazků. Dohoda o EHP nerozlišuje mezi položkami na dokončení a novými položkami pro programy EU, což by vedlo k tomu, že státy ESVO EHP by do rozpočtu EU přispěly více, než by bylo třeba. Je třeba připomenout, že v případě předchozích rozšíření EU proběhl obrácený mechanismus, a státy ESVO EHP tak do rozpočtu EU přispěly nižší částkou, než bylo třeba. Po změně protokolu č. 32 tak již tento mechanismus v případě rozšíření EU neproběhne, což by vedlo k tomu, že by se činitel úměrnosti u položek na dokončení zvýšil,
- ustanovení o zahrnutí kreditů „Next Generation EU“ do výpočtu příspěvku států ESVO EHP na financování programu Horizont Evropa a mechanismu civilní ochrany Unie s cílem zohlednit zvýšený rozpočet těchto programů,
- dvě doplňující ustanovení objasňující způsob výpočtu příspěvku států ESVO EHP v případě rozšíření EU nebo v případě vystoupení členského státu z Unie.

Doplní se nový článek 8, který se zabývá finančními postupy pro příspěvky států ESVO EHP, pokud jde o rozpočtové záruky. Specifičnost rozpočtových záruk neumožňuje zahrnout finanční příspěvek státu ESVO EHP do standardního postupu používaného pro všechny ostatní programy EU. Tento příspěvek na rozpočtové záruky bude místo toho stanoven ve zvláštních dohodách o příspěvcích.

Zamýšlený akt se stane pro strany závazným v souladu s článkem 104 dohody, který stanoví, že „*v případech uvedených v této dohodě se rozhodnutí přijatá Smíšeným výborem EHP stávají pro smluvní strany závazná okamžikem jejich vstupu v platnost, nestanoví-li zmíněná rozhodnutí jinak; smluvní strany přijmou nezbytná opatření, aby zajistily jejich provedení a uplatňování*“. Kromě toho v souladu s článkem 119 dohody „*přílohy, akty, na které přílohy odkazují, ve znění přizpůsobeném pro účely této dohody, jakož i protokoly, tvoří nedílnou součást této dohody*“.

Článek 103 dohody stanoví, že „*nedojde-li po uplynutí lhůty šesti měsíců od rozhodnutí Smíšeného výboru EHP k tomuto oznámení, použije se rozhodnutí Smíšeného výboru EHP prozatímně, dokud nebudou splněny ústavní požadavky, ledaže smluvní strana oznámí, že k tomuto prozatímnímu použití nemůže dojít. V takovém případě nebo oznámí-li smluvní strana, že rozhodnutí Smíšeného výboru EHP neratifikovala, nabude pozastavení uvedené v čl. 102 odst. 5 účinku jeden měsíc po tomto oznámení, ale v žádném případě přede dnem, kdy je daný akt Společenství proveden ve Společenství*“.

3. POSTOJ, KTERÝ MÁ BÝT ZAUJAT JMÉNEM UNIE

Komise předkládá návrh rozhodnutí Smíšeného výboru EHP Radě, aby jej Rada přijala jako postoj Unie. Komise doufá, že bude moci tento postoj předložit Smíšenému výboru EHP co nejdříve.

Obsah a povaha návrhu připojeného rozhodnutí Smíšeného výboru EHP překračují rámec úprav, které lze považovat za úpravy pouze technické povahy ve smyslu nařízení Rady č. 2894/94. Postoj Unie proto zaujme Rada.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD

4.1. Procesněprávní základ

4.1.1. Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) zavádí rozhodnutí, jimiž se stanoví „*postoje, které mají být jménem Unie zaujaty v orgánu zřízeném dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody*“.

Pojem „*akty s právními účinky*“ zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, jimiž se dotyčný orgán řídí. Tento pojem zahrnuje rovněž nástroje, jež podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „*mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie*“[1].

4.1.2. Použití na stávající případ

Smíšený výbor EHP je orgán zřízený dohodou, konkrétně Dohodou o EHP. Akt, který má Smíšený výbor EHP přijmout, představuje akt s právními účinky. Zamýšlený akt bude závazným podle mezinárodního práva v souladu s články 103 a 104 Dohody o EHP.

Zamýšlený akt nedoplňuje ani nepozměňuje institucionální rámec dohody. Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU ve spojení s čl. 1 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2894/94 o některých prováděcích pravidlech k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru.

4.2. Hmotněprávní základ

4.2.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU založeno na jediném hmotněprávním základu, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

Pokud jde o zamýšlený akt, který sleduje současně několik cílů nebo který má několik složek, jež jsou nerozlučně spojeny, aniž je jedna vůči druhé vedlejší, musí hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU zahrnovat výjimečně různé odpovídající právní základy.

4.2.2. Použití na stávající případ

Zamýšlený akt sleduje cíle a má složky v oblasti finančních pravidel a finanční pomoci. Tyto prvky zamýšleného aktu jsou nerozlučně spjaty, aniž je jeden vůči druhému vedlejší.

Hmotněprávní základ navrhovaného rozhodnutí proto tvoří následující ustanovení: Smlouva o fungování Evropské unie, a zejména článek 122 a čl. 322 odst. 1 uvedené smlouvy.

4.3. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být článek 122 a čl. 322 odst. 1 Smlouvy o fungování EU ve spojení s čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU a čl. 1 odst. 3 nařízení

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

Rady č. 2894/94 o některých prováděcích pravidlech k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru.

5. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Zamýšlený akt mění výpočet částky účelově vázaných příjmů od států ESVO EHP přičtených k prostředkům EU a) snížením činitele úměrnosti ESVO EHP uplatňovaným na částky v položkách na dokončení, aniž by došlo k nedostatku prostředků, a b) zahrnutím kreditů „Next Generation EU“ do výpočtu příspěvku států ESVO EHP, čímž se zvýší částka příspěvku ESVO EHP na programy, jichž se státy ESVO EHP účastní a které využívají kreditů „Next Generation EU“: program Horizont Evropa a mechanismus civilní ochrany Unie.

6. ZVEŘEJNĚNÍ ZAMÝŠLENÉHO AKTU

Jelikož akt Smíšeného výboru EHP mění protokol 32 k Dohodě o EHP o finančních postupech pro provádění článku 82, je vhodné jej po jeho přijetí zveřejnit v *Úředním věstníku Evropské unie*.

2021/0351 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie ve Smíšeném výboru EHP ke změně protokolu 32 k Dohodě o EHP o finančních postupech pro provádění článku 82

(Text s významem pro EHP)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 122 a čl. 322 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 2894/94 ze dne 28. listopadu 1994 o některých prováděcích pravidlech k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru[2], a zejména na čl. 1 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“) vstoupila v platnost dne 1. ledna 1994.

(2) Právní předpisy Evropské unie byly změněny, a to zejména přijetím nařízení Rady (EU) 2020/2094 ze dne 14. prosince 2020, kterým se zřizuje Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

(3) Podle článku 98 Dohody o EHP může Smíšený výbor EHP zřízený článkem 92 Dohody o EHP v souladu s čl. 93 odst. 2 a články 99, 100, 102 a 103 dohody přijímat rozhodnutí, kterými se mění protokol 32 o finančních postupech pro provádění článku 82 Dohody o EHP.

(4) Ustanovení protokolu 32 k Dohodě o EHP by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna.

(5) Postoj Unie ve Smíšeném výboru EHP by měl vycházet z návrhu rozhodnutí Smíšeného výboru EHP uvedeného v příloze tohoto rozhodnutí,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postoj, který má být jménem Unie zaujat ve Smíšeném výboru EHP k navrhované změně protokolu 32 k Dohodě o EHP o finančních postupech pro provádění článku 82, vychází z návrhu rozhodnutí Smíšeného výboru EHP připojeného k tomuto rozhodnutí.

[2] Úř. věst. L 305, 30.11.1994, s. 6.

Článek 2

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí. Použije se ode dne 1. ledna 2021.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně